

Podwójny jubileusz europalety i stowarzyszenia EPAL

OPAKOWANIA DREWNIANE | Postępuje digitalizacja poolu paletowego

Nośniki ładunku EPAL stały się niezbędną częścią łańcuchów dostaw w handlu i przemyśle.

Janusz Bekas

Palety drewniane są dzisiaj tak powszechne i niezbędne w logistyce oraz transporcie, iż można by sądzić, że stosowane są „od zawsze”. Dlatego trudno uwierzyć, że dopiero od 1961 r. paleta euro funkcjonuje na rynku logistycznym. Uniwersalny i przy tym ekologiczny nośnik ładunku o charakterystycznych wymiarach 800 x 1200 x 144 mm to jeden z cichych bohaterów branży drzewnej i logistycznej w minionych latach.

600 mln europalet

Jubileusz 60-lecia istnienia europalety zbiegł się z 30-leciem organizacji EPAL.

Międzynarodowe stowarzyszenie European Pallet Association e.V. (EPAL) zajmuje się organizacją poolu wymiany europalet Epal. Liczy on obecnie ponad 600 mln znajdujących się w obiegu europalet oraz około 20 mln palet skrzyniowych i jest największym otwartym polem wymiany palet na świecie. Stowarzyszenie zostało założone w 1991 r. w celu nadzoru produkcji i wykorzystania wymiennych europalet. Aktywnie działa poprzez swoje organizacje narodowe i przedstawicielstwa w ponad 30 krajach. Obecnie ponad 1500 licencjobiorców EPAL na całym świecie produkuje i naprawia europalety oraz inne nośniki ładunku.

Trochę historii

– Powstanie palety w obecnym kształcie zostało wymuszone przez inny ważny dla procesów transportowych wynalazek – wózek do przewożenia towarów na platformie – przypomniał **Roman Malicki**, prezes Polskiego Komitetu Narodowego EPAL, w prezentacji podczas okolicznościowego spotkania zorganizowanego 21 września w Warszawie, poświęconego podwójnemu jubileuszowi. – W 1906 roku Pensylwańskie Koleje po raz pierwszy zastosowały wózek z napędem elektrycznym do przewożenia towarów na platformie. W kolejnych latach na coraz większą skalę zaczęto stosować podnośniki pneumatyczne, a korzystanie z wózków stawało się jeszcze powszechniejsze. Pociągnęło to z kolei rozwój płyt, na których transportowano przewożone za pomocą wózków towary.

Z czasem trzeba było dostosować formę płyt do łatwiejszego wsuwania na podnośnik. Momentem zwrotnym okazała się II wojna światowa. Był to okres wzmożonego przepływu towarów i jak nigdy wcześniej potrzebowano szybkich oraz wydajnych sposobów na jego realizację.

Doświadczenia zdobyte podczas transportu towarów w czasie wojny, zaowocowały tuż po jej zakończeniu opatentowaniem w 1945 r. palety, do której widły można było wsunąć ze wszystkich czterech stron. A w 1951 r. dla kolei szwedzkich zaprojektowana została paleta, która przypominała znane nam dzisiaj europalety.

W celu jeszcze większego usprawnienia procesów transportowych postanowiono wyznaczyć jednolite normy jakościowe dla będących w powszechnym

Historię powstania palety Epal przedstawił podczas spotkania Roman Malicki.

– EPAL swoje decyzje podejmuje w rozumieniu interesów partnerów z przemysłu, handlu i logistyki – mówił Jarosław Maciążek.

użyciu palet. W ten sposób możliwa była wymiana palet bez potrzeby rozładowania składowanego na nich towaru. Palety z towarem wymieniane za palety bez towaru musiały jednak spełniać identyczne normy. Dlatego w 1961 r. międzynarodowa grupa przewoźników kolejowych zrzeszonych w „Union Internationale des Chemins de fer” postanowiła ustandaryzować i ujedynolicić produkcję palet, wprowadzając wytyczne dotyczące ich wymiarów i materiału.

Przyjęto normatywne wymiary dla palety wynoszące 120 x 180 cm przy wysokości 14,5 cm. Palety o takich właśnie wymiarach zaczęto znakować symbolem EUR, stąd nazwa „europalety”.

Burzliwe początki na europejskim rynku

W 1991 r. powstała organizacja EPAL, która sprawuje kontrolę nad przestrzeganiem norm jakości i przyznaje licencje na produkcję europalet. Założycielami byli przedsiębiorcy z Niemiec, Francji i Szwajcarii. Chodziło im o zagwarantowanie jakości palet i powstrzymanie napływu palet niskiej jakości, niespełniających kryteriów. Natomiast w 1994 r. z inicjatywy polskich producentów palet drewnianych powstało Polskie Stowarzyszenie Producentów Europalet, którego celem miała być walka z nielegalnymi producentami oraz poprawa jakości produktów. Niestety, w latach 1995-1997 miały miejsce liczne spory PSPE z krajami Unii Europejskiej, w wyniku czego zostało wszczęte postępowanie antydumpingowe przeciwko polskim producentom europalet, żądające nałożenia ceł w wysokości 28 proc. Doszło na szczęście do podpisania porozumienia z komisją UE o cenach minimalnych, co pozwoliło na kontynuowanie eksportu palet drewnianych do krajów UE. Ustanowiono wtedy dla polskich firm zrzeszonych w PSPE ceny minimalne palet na poziomie 5,6 euro, a firmy nie zrzeszone były obciążone cłem importowym.

W owym 1997 r. doszło też do utworzenia Polskiego Komitetu Narodowego EPAL, który dwa lata później uzyskał czynne członkostwo w międzynarodowej organizacji EPAL oraz prawo udziału w jego zespołach roboczych. Od 2005 r. przedstawiciel polskiego Komitetu wchodzi w skład międzynarodowego Zarządu EPAL.

Wkład w ochronę klimatu

EPAL jest wciąż organizacją non profit, a działalność stowarzyszenia skupia się

na zapewnianiu jakości produkcji i naprawy europalet i palet skrzyniowych Epal oraz wspieraniu niezliczonych uczestników poolu wymiany europalet. Marka EPAL jest na całym świecie symbolem jakości, bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju w logistyce. Ponowne użycie, wymiana, naprawa i recykling europalet oznaczają odpowiedzialność za środowisko i zasoby naturalne. Drewniane europalety Epal dzięki neutralności pod względem emisji CO₂ stanowią ważny wkład w ochronę klimatu.

Rekordowa produkcja w Polsce

EPAL jest obecnie liderem w produkcji palet w Polsce. Ich udział w ogólnej produkcji opakowań sięga obecnie 69 proc. Polska jest drugim największym producentem palet Epal na świecie. Wyrobem palet na licencji EPAL zajmuje się aktualnie 114 firm. Skala produkcji drewnianych palet w Polsce jest tak znacząca, że PKN EPAL jest wiodącą krajową organizacją w stowarzyszeniu.

– EPAL jako stowarzyszenie nie dąży do osiągnięcia własnych interesów gospodarczych, lecz wszystkie swoje decyzje podejmuje w rozumieniu interesów partnerów z przemysłu, handlu i logistyki – mówił **Jarosław Maciążek**, wiceprezes PKN EPAL. – W nadchodzących latach chcemy jeszcze bardziej wzmocnić znaczenie poolu europalet Epal dla użytkowników i realizacji ich celów w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz uczynić pool europalet Epal jeszcze prostszym, efektywniejszym i lepszym dla handlu, przemysłu i logistyki. W ciągu trzech dekad swojego funkcjonowania organizacja wyrosła na lidera polskiego rynku, a obecnie stawia na cyfryzację największego na świecie otwartego poolu paletowego, który pomimo pandemii rozwija się.

– Jak można zauważyć, jako branża rozwijał się ponad dwa razy szybciej niż polska gospodarka po 1989 roku – podkreślił prof. **Leszek Balcerowicz** podczas swojej prelekcji o wpływie europalety na funkcjonowanie gospodarki ostatnich dziesięcioleci w trakcie wieczoru jubileuszowego. – Europalety produkowane są według wytyczonych norm, dzięki czemu są w stanie sprostać rosnącym wymaganiom jakościowym łańcucha dostaw.

Cyfryzacja to przyszłość logistyki

– W 2020 roku na całym świecie wyprodukowanych i naprawionych zostało łącznie

123,5 mln nośników ładunku sygnowanych tym logo – mówił **Roman Malicki**. – Od 2018 roku EPAL pracuje nad projektem iPAL, którego celem jest cyfryzacja otwartego poolu paletowego. Obecnie EPAL przygotowuje się do rozpoczęcia produkcji palet iPAL z unikatowym kodem QR, który nanoszony będzie na palety bezpośrednio na liniach produkcyjnych. Dążymy do tego, aby europaleta stała się nośnikiem inteligentnym, dlatego nasze działania zbieżają w kierunku digitalizacji. Zależy nam na tym, aby w niedalekiej przyszłości paleta oprócz swojej podstawowej funkcji była również nośnikiem informacji, dzięki któremu wzrośnie poziom bezpieczeństwa i efektywność łańcucha logistycznego.

Za sprawą przypisania numeru seryjnego system iPAL pozwoli pozyskiwać dane o każdej pojedynczej paletce za pomocą aplikacji. Ułatwi to odczyt serializowanych palet, umożliwi monitorowanie ich historii oraz cyklu życia. Co więcej, paleta z kodem QR pozwoli na rezygnację z dodatkowego systemu etykietowania przesyłek dzięki połączeniu numeru wysyłki towaru z ID palety lub ID palet z przesyłką.

– Od początku naszej działalności stawiamy na gwarantowanie najwyższej jakości – dodał **Roman Malicki**. – Cyfryzacja to przyszłość logistyki. Za jej sprawą możemy mówić o transparentności w obrocie, wiedzy na temat wieku i daty produkcji palet, lokalizacji jej producenta czy historii napraw. Zgromadzenie tych danych w aplikacji iPAL pozwoli użytkownikom mieć pewność, że palety, które otrzymują na wymianę, spełniają najwyższe normy jakości.

Wpływ na branżę

Swoimi działaniami EPAL wspiera również bliskie otoczenie branży logistycznej. W 2021 r. organizacja nawiązała współpracę z systemem Navigator. Rozwiązanie przeciwdziała stale rosnącej luce w dostępności kierowców ciężarowych, która spowodowana jest m.in.: starzeniem się, ciągłym stresem, trudnymi warunkami pracy, złym planowaniem, barierami językowymi, kosztownym procesem nauki czy brakiem wiedzy o lokalizacji, do której zmierza kierowca.

System Navigator nie tylko ułatwia pracę kierowców poprzez dostarczanie im szczegółowych informacji o lokalizacji logistycznej, ale również pozwala zaoszczędzić wiele godzin pracy, niwelując przy tym frustrację i stres, a także przyczyniając się do wzrostu bezpieczeństwa na drogach.

– Jako branża rozwijał się ponad dwa razy szybciej niż polska gospodarka po 1989 roku – podkreślił prof. Leszek Balcerowicz podczas swojej prelekcji.

– Poprzez nawiązanie współpracy z systemem Navigator chcemy realnie pomagać i wpływać na poprawę komfortu pracy kierowców – mówił prezes PKN EPAL. – Skorzystają na tym wszystkie strony. Spedytorzy zaoszczędzą czas, lokalizacja zyska lepszą organizację pracy i większą wydajność, a kierowca napotka mniej barier w swojej pracy, przez co będzie mógł ją wykonywać na lepszym poziomie.

Bezpieczne i niezawodne

Również w 2020 r. odnotowano wzrost produkcji palet Epal. Pomimo wyzwań spowodowanych pandemią COVID-19 i wzrostem cen drewna, ich produkcja wzrosła o 1,14 proc. i wyniosła 97,3 mln palet. Lekki spadek nastąpił w zgłoszonej liczbie naprawionych palet. W sumie jednak miniony rok został zamknięty pod znakiem wzrostu produkcji i naprawy palet Epal o 0,5 proc.

– W obliczu światowego załamania koniunktury, spowodowanego pandemią COVID-19, ten pozytywny rozwój zasługuje na szczególną uwagę – podkreślił niedawno **Robert Holliger**, prezydent EPAL. – Zakłócenia krajowych i międzynarodowych łańcuchów dostaw były do tej pory dla producentów i użytkowników europalet Epal nieznanym wyzwaniem, które jednak wspólnie udało się z sukcesem pokonać. Palety Epal odpowiadają najwyższym wymaganiom pod względem bezpieczeństwa i niezawodności nośników ładunku, także podczas chłodzenia w ekstremalnych temperaturach, co jest konieczne w przypadku szczepionek, które są głównie przewożone na tych nośnikach. ●